

PUBLIEKSVERSLAG 2025

Proefdiervrij.nl

PROEFDIERVRIJ

We zijn onderweg, en u helpt ons vooruit

Ik droom van een wereld waarin proefdiervrije onderzoeken de norm zijn. Een wereld waarin het niet meer dan normaal is dat je geen dieren in het laboratorium ziet. En wanneer dat in het schaarse geval wel nog is, dat wetenschappers hun collega's open en kritisch zullen vragen waarom ze nog proefdieren gebruiken, aangezien het ook anders en beter kan. Want in die wereld is het vertrouwen in proefdiervrije modellen hoog. Sterker nog, de win-win hoeven we niet meer uit te leggen. Er wordt gezien dat het niet alleen dierenleed voorkomt, maar ook nog eens betere resultaten oplevert.

In 2024 bedachten we een plan om deze droom uit te laten komen. En met uw hulp voeren we sinds 2025 dit actiegerichte impactplan ook daadwerkelijk uit. Hiermee werken we aan meer innovatieve, proefdiervrije modellen, aan meer vertrouwen in die modellen en – als klap op de vuurpijl – aan meer gebruik van deze proefdiervrije modellen in onderzoek. Want alleen zo zorgen we ervoor dat er ook écht steeds minder proefdieren hoeven te lijden.

Het afgelopen jaar gebeurde er veel:

- We financierden onderzoek naar proefdiervrije en diervrije innovaties (meer hierover op bladzijde 15).
- We hielpen deze innovaties in de markt te zetten en we inspireerden (jonge) wetenschappers met succesverhalen (zoals u kunt lezen op bladzijde 19).
- Ook startte vorig jaar in Utrecht het Ombion (Centrum voor Proefdiervrije Biomedische Translatie); een centrum dat onderzoekers helpt nieuwe medicijnen te ontwikkelen zonder dieren.
- Verder verschoof het een en ander op politiek vlak: proefdiervrije innovaties kregen voor het eerst een plek op de officiële wetenschapsagenda van de Europese Unie en ook in onze landelijke politiek kwam het onderwerp proefdiervrij onderzoek ter sprake (hier gaan we verder op in op bladzijde 26).

Fantastische ontwikkelingen waar wij bij betrokken waren en zijn. Verder kijken we (op bladzijde 20) met trots terug op een mooi Proefdiervrij Event, waar een steeds verder groeiende groep wetenschappers, beleidsmedewerkers en vertegenwoordigers uit

het bedrijfsleven bij elkaar kwam en op zoek ging naar mogelijkheden om samen op te trekken. Het afgelopen jaar vergrootten we bovendien onze naamsbekendheid. Belangrijk, want hoe meer mensen ons kennen en ondersteunen, hoe groter de stappen die wij kunnen zetten. (Zie ook het hoofdstuk over zichtbaarheid op bladzijde 29.)

In dit publieksverslag blikken we samen terug op een (nationaal en internationaal) roerig jaar. In die turbulentie bleven we gefocust op ons doel: de weg vrijmaken voor (proef)diervrij onderzoek. En we zijn enorm dankbaar voor onze ruim 37.000 donateurs. Zonder jullie hulp zouden we niet kunnen doen wat we doen.

Mocht u na het lezen van het verslag nog met onbeantwoorde vragen zitten, neem dan gerust contact met mij op.

Debby Weijers

Directeur Stichting Proefdiervrij

✉ weijers@proefdiervrij.nl

DANKZIJ UW STEUN KONDEN WIJ IN 2025...

...€652.503 bijdragen aan projecten die onderzoek zonder dieren verder brengen.

...27 onderzoeken financieren die helpen om proefdieren te vervangen door mensgerichte onderzoeksmethoden, zoals nier-organoids, kraakbeen-op-een-chip, een menselijke bloedvatmatrix en een in-vitro-darmmodel.

...€90.000 inzetten voor diervrij onderzoek, zodat ook dierlijke materialen zoals foetaal kalfsserum stap voor stap vervangen kunnen worden.

...een duidelijke stap zetten richting écht diervrij onderzoek: vanaf 2026 financieren we geen onderzoek meer waarin foetaal kalfsserum wordt gebruikt. Daarmee voorkomen we dat dieren buiten beeld alsnog onderdeel blijven van zogenaamd proefdiervrij onderzoek.

...onderzoek naar proefdiervrij en mensgerichte oplossingen voor Matrigel stimuleren – een kweekmateriaal afkomstig uit tumoren van proefmuizen – zodat ook daar mensgerichte methoden sneller beschikbaar zijn.

...voor het eerst sinds de oprichting van ons Fonds Proefdiervrij Onderzoek een wachtlijst hebben. Niet omdat we mensen graag laten wachten, maar omdat steeds meer onderzoekers ons weten te vinden en proefdiervrije wetenschap omarmen.

...de vijfde editie van de Proefdiervrij Venture Challenge organiseren, met het hoogste aantal aanmeldingen ooit. Zo helpen we proefdiervrije modellen sneller richting de praktijk.

...Proefdiervrij Venture Challenge winnaar HeartSmart helpen om hun proefdiervrije hartmodel verder te brengen met €25.000 prijzengeld.

...120 wetenschappers, bedrijven, beleidsmakers en andere betrokkenen samenbrengen tijdens het Proefdiervrij Event. Want hoe meer partijen overstappen op proefdiervrije methoden, hoe minder dieren in onderzoek terecht hoeven te komen.

...jonge onderzoekers en studenten tijdens onze 25 colleges laten zien dat wetenschap zonder dieren mogelijk is, zodat de nieuwe generatie niet automatisch leert dat dierproeven “erbij horen”.

...blijven bouwen aan een achterban van ruim 37.000 donateurs.

...met donateurs zoals Sonja Tepper laten zien dat onze achterban zelf ook in actie komt. Met haar deelname aan de Nijmeegse Vierdaagse haalde zij €3.923 op voor proefdiervrij onderzoek.

STAP VOOR STAP BRENGEN WE SAMEN EEN TOEKOMST ZONDER DIERPROEVEN DICHTERBIJ.

In dit publieksverslag

Op de komende pagina's proberen we zo goed mogelijk inzicht te geven in wat wij in 2025 gedaan hebben en waar het geld van onze donateurs naartoe ging. Wie dieper de details en de cijfers in wil duiken, kan verder lezen in het [volledige jaarverslag](#).

7 Waar werken we naartoe?

- 8 Impactplan
- 9 Onze paden naar impact

11 Waarom dit nog steeds nodig is

- 13 De geschiedenis van dierproeven
- 13 Wat is er nodig voor een proefdier vrije wereld?

16 Meer ontwikkeling: investeren in proefdier vrije en diervrije innovaties

- 17 Niet op de plank, maar in de praktijk
- 17 Een dier is geen gebruiksvoorwerp

19 Meer vertrouwen: laten zien dat proefdier vrije wetenschap werkt

- 20 Proefdier vrij Event 2025
- 20 Dream3D Lab
- 21 Onderzoekers van morgen
- 21 Delen en meetbaar maken
- 21 Vertrouwen zorgt voor verandering

22 Meer gebruik: zorgen dat innovaties ook echt in de praktijk landen

- 23 Reproduceerbaarheid en validatie
- 23 Stappen die we hebben gezet

25 Samen sterker: wetenschap, bedrijven en politiek

- 26 Nieuws op Europees niveau
- 26 Landelijke politiek

28 Bereik en bekendheid

- 29 Zichtbaarheid
- 29 Proefdier vrij op televisie
- 30 1 op de 8 campagne
- 31 Website
- 31 PR & media-inkoop

32 Verhalen die blijven hangen

- 33 Het verhaal van Sylwia
- 34 Het verhaal van Lola en Mascha
- 35 Het verhaal van Peter-Hans
- 36 Het verhaal van Sonja
- 37 Meer verhalen die blijven hangen

38 Zo haalden wij in 2025 geld op

- 39 Grote gift van Stichting Abri voor Dieren
- 39 Nalatenschappen
- 40 Waar ging het geld naartoe?
- 41 Wat maakte uw steun mogelijk?

42 Wat nemen we mee naar 2026

ONZE PADEN NAAR IMPACT: 2025-2030

2030: Proefdiervrije modellen zijn de norm

Meer nieuwe proefdiervrije modellen ontwikkelen

Meer nieuwe proefdiervrije modellen gebruiken

Verhogen van vertrouwen in en acceptatie van proefdiervrije innovaties

INKOMSTEN

ACHTERBAN

STEUN & PRESSIE

EXTERNE FACTOREN, ZOALS: FINANCIERS (SGF, ZONMW, NWO) • REGELGEVENDE INSTANTIES
POLITIEK • DUURZAAMHEID & DIERENWELZIJN

Waar werken we naartoe?

Wij geloven in een toekomst waarin dieren niet langer gebruikt worden voor onderzoek. Een toekomst waarin wetenschap slimmer, mensgerichter én proefdiervrij is.

Dat klinkt misschien ver weg, maar die verandering is al begonnen. Er bestaan inmiddels steeds meer proefdiervrije onderzoeksmethoden die gebruikmaken van menselijke cellen, weefsels en data. Denk aan mini-organen, organen-op-een-chip en computermodellen die beter voorspellen hoe het menselijk lichaam reageert dan een dier dat kan.

Toch zijn dierproeven nog vaak de standaard. Niet altijd omdat er geen alternatief is, maar omdat oude gewoontes, regels en systemen moeilijk veranderen. Daarom is het ontwikkelen van nieuwe proefdiervrije modellen alleen niet genoeg. Ze moeten ook vertrouwd, geaccepteerd én daadwerkelijk gebruikt worden. Dáár zetten wij ons iedere dag voor in.

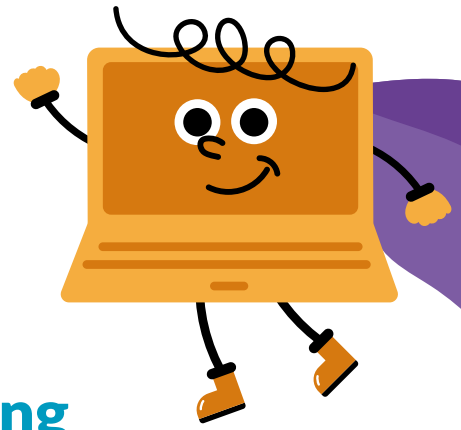
Het jaar 2025 luidde een nieuwe fase in voor Proefdiervrij. We startten met de uitwerking van de strategie in ons impactplan. In het impactplan beschreven we concrete acties per jaar, van 2025 tot en met 2028. Met deze concrete acties werken we stapsgewijs aan ons doel: volledige vervanging van proeven met dieren.

Als eerste concrete mijlpaal naar een volledig proefdier vrije wereld werken we toe naar een duidelijke norm voor 2030:

- Wij willen dat proefdier vrije, mensgerichte wetenschap in 2030 de standaard is binnen biomedische en biotechnologische wetenschap.
- Concreet betekent dit dat minimaal 75% van het wetenschappelijk onderzoek in deze vakgebieden proefdier vrij is. Dat meten we onder andere aan de hand van proefschriften en wetenschappelijke publicaties.
- Daarmee willen we bereiken dat dierproeven niet langer de vanzelfsprekende keuze zijn, maar juist de uitzondering.

We hebben gekozen voor biomedische en biotechnologische wetenschap omdat juist in dit onderzoeksgebied veel proefdieren worden gebruikt. Bovendien is dit het terrein waarop innovatieve oplossingen kunnen worden ontwikkeld en waar de afgelopen jaren aanzienlijke vooruitgang is geboekt.

Om die verandering mogelijk te maken, werken we in ons impactplan langs drie paden.

1. Meer ontwikkeling van proefdiervrije innovaties

We helpen nieuwe proefdiervrije modellen vooruit. Dat doen we door onderzoek te financieren, jonge wetenschappers te ondersteunen en vernieuwende ideeën een kans te geven. Want hoe beter de proefdiervrije innovaties worden, hoe sneller dieren vervangen kunnen worden.

2. Meer vertrouwen in proefdiervrije innovaties

Nieuwe methoden moeten niet alleen bestaan, maar ook serieus genomen worden. Daarom zetten we ons in voor meer bewijs, samenwerking en kennisdeling. We brengen wetenschappers, bedrijven, beleidsmakers en gezondheidsfondsen samen om kennis te delen en het vertrouwen in proefdiervrije wetenschap te laten groeien.

3. Meer gebruik van proefdiervrije innovaties

Er zijn al veel proefdiervrije modellen beschikbaar, maar ze worden nog niet overal gebruikt. Daarom richten we ons steeds meer op de volgende stap: zorgen dat proefdiervrije methoden ook echt de norm worden in laboratoria, onderwijs en beleid. Want pas als ze breed worden toegepast, zorgen ze er ook echt voor dat er geen dieren meer worden gebruikt.

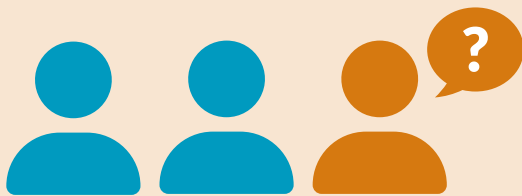

Waarom dit nog steeds nodig is

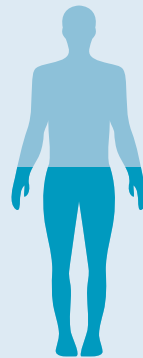
Veel mensen denken dat dierproeven iets van vroeger zijn. Maar iedere dag worden in Nederland nog steeds dieren gebruikt voor wetenschappelijk onderzoek. Van muizen en ratten tot vissen, konijnen en apen. Vaak gebeurt dat buiten het zicht van het grote publiek.

Uit recent onderzoek blijkt dat:

34% van de Nederlanders niet weet dat er dagelijks dierproeven plaatsvinden in Nederland.

Bijna de helft (47%) weet ook niet dat er inmiddels mensgerichte onderzoeksmethoden bestaan.

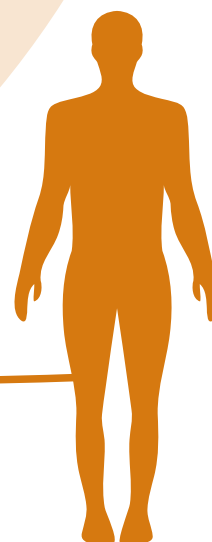
Ook weet 76% van de Nederlanders niet dat zo'n 90% van de resultaten uit dierproeven niet goed toepasbaar is op mensen.

Dat laat zien hoe belangrijk uitleg en zichtbaarheid nog steeds zijn. Want zolang veel mensen niet weten dat het anders kan, blijft verandering langzaam gaan.

“We volgen nog steeds een route die niet meer logisch is. We proberen de mens te begrijpen via dieren, terwijl dat vaak niet goed werkt. Dierproeven zijn geen vooruitgang, maar een omweg die wetenschap vertraagt. Dat moeten we als samenleving onder ogen zien.”

Debby weijers

Directeur Stichting Proefdiervrij

Mensgerichte modellen zijn geen alternatief, maar een upgrade

Mensgerichte modellen maken een snelle opmars. “Dit zijn geen ‘alternatieven’ meer, maar een upgrade,” benadrukt Debby. “Deze methoden sluiten direct aan op de mens, maken complexer onderzoek mogelijk en vormen een veel logischere route. We staan op een kantelpunt waarop we kunnen kiezen: blijven we vasthouden aan een verouderd systeem of stappen we over naar een manier van onderzoeken die toekomstbestendig is?”

Dierproeven zijn ook een wetenschappelijk probleem

Daarnaast is dit niet alleen een dierenwelzijnsprobleem, maar ook een wetenschappelijk probleem. Dieren zijn geen mensen. Daardoor zijn uitkomsten van dierproeven vaak slecht te vertalen naar het menselijk lichaam. Uit onderzoek blijkt zelfs dat 90% van de medicijnen die werken in dieren het uiteindelijk niet redden tot de markt.

Wanneer dierproeven het verkeerde beeld geven

Dat heeft grote gevolgen. Medicijnen en behandelingen die in dieren veilig of effectief lijken, blijken bij mensen regelmatig niet te werken. Tegelijkertijd kunnen mogelijke doorbraken juist gemist worden doordat

iets niet werkt in een dier en dus wordt afgeschreven, terwijl het wel goed had kunnen werken in een mens.

Onderzoek dat dichter bij de mens staat

Gelukkig ontstaan er steeds meer mensgerichte onderzoeksmethoden die gebruikmaken van menselijke cellen, mini-organen, computermodellen en data van echte patiënten. Deze methoden kunnen vaak beter voorspellen hoe een mens reageert dan een dier dat kan.

De wetenschap is er klaar voor, nu het systeem nog

Toch verandert het systeem niet vanzelf. Oude gewoontes, regels en werkwijzen zorgen ervoor dat dierproeven nog vaak de standaard zijn. Onderzoekers moeten kunnen vertrouwen op nieuwe methoden. Universiteiten moeten ze onderwijzen. Bedrijven moeten erin investeren. En beleidsmakers moeten ruimte maken voor verandering.

Daarom blijft Proefdiervrij duwen, bouwen en verbinden

Daarom zetten wij ons niet alleen in voor het ontwikkelen van proefdiervrije innovaties, maar ook voor uitleg, bewustwording en samenwerking. Want hoe meer mensen weten dat het anders kan, hoe sneller proefdiervrije wetenschap de norm kan worden.

De geschiedenis van dierproeven

Dierproeven worden al sinds **de Oudheid** gedaan. Tijdens deze eerste dierproeven werd geconcludeerd dat men meer over het menselijk lichaam te weten kon komen door dieren te onderzoeken. Zo heeft Frederick Banting in 1921 met dierproeven ontdekt dat insuline gebruikt kan worden voor de behandeling van diabetes.

Maar inmiddels leven we in de 21e eeuw. En ondanks de vele proefdiervrije ontwikkelingen van de afgelopen jaren, die bewijzen dat proefdiervrij onderzoek beter werkt, zijn dierproeven binnen de wetenschap toch nog altijd de gouden standaard. **Iets wat zo genormaliseerd is, verandert maar moeilijk.**

Wat is er nodig voor een proefdiervrije wereld?

Om een proefdiervrije wereld te bereiken, zijn drie belangrijke elementen nodig: meer geld, meer kennis en meer vertrouwen.

We zien die verandering gelukkig al langzaam ontstaan en hebben hier met uw hulp afgelopen jaar weer hard aan gewerkt. Steeds meer wetenschappers, bedrijven, studenten en donateurs sluiten zich aan bij de beweging richting proefdiervrije wetenschap.

We zijn er nog niet, maar zien dat het kan. Wij blijven samen met onze donateurs bouwen aan een toekomst waarin betere wetenschap niet ten koste gaat van dieren. In de volgende hoofdstukken nemen we u verder mee op ons pad.

Meer ontwikkeling: investeren in proefdiervrije en diervrije innovaties

Een wereld zonder dierproeven begint met betere proefdiervrije methoden. Daarom investeren we in onderzoek dat wetenschappers helpt om deze te ontwikkelen, testen en verder te brengen. Want hoe beter de proefdiervrije modellen worden, hoe sneller dieren vervangen kunnen worden in laboratoria wereldwijd.

In 2025 financierden we 27 verschillende onderzoeken naar proefdiervrije innovaties, goed voor een totaalbedrag van €652.503. Voor het eerst sinds de oprichting van ons Fonds Proefdiervrij Onderzoek ontstond zelfs een wachtlijst. Dit laat zien dat steeds meer onderzoekers werk willen maken van proefdiervrije wetenschap én dat ze ons weten te vinden om die stap mogelijk te maken.

Niet op de plank, maar in de praktijk

We ondersteunden onder andere een pilot met nier-organoids, een onderzoek naar kraakbeen-op-een-chip, een pilot met menselijke bloedvatmatrix en een onderzoek naar het doorontwikkelen van een in-vitro-darmmodel. Voor het eerst keken we niet alleen naar vernieuwende ideeën in het lab, maar juist ook naar de volgende stap: hoe zorgen we dat deze modellen daadwerkelijk gebruikt gaan worden in de praktijk? Daarom vroegen we onderzoekers dit jaar om expliciet na te denken over toepasbaarheid. Hoe kan hun model uiteindelijk gebruikt worden door andere wetenschappers, bedrijven of ziekenhuizen? Want pas als een proefdiervrije methode breed inzetbaar wordt, kunnen dierproeven echt verdwijnen.

Nieuwe modellen moeten getest, verbeterd en gevalideerd worden voordat ze breed worden geaccepteerd. Daarom investeerden we minder in nieuwe ideeën en meer in onderzoek dat bestaande proefdiervrije modellen betrouwbaarder en beter toepasbaar maakt. Ook stimuleerden we onderzoek naar een breed scala aan technieken en modellen die in de praktijk – bij bedrijven en in de wetenschap – gebruikt kunnen worden om proefdieren te vervangen. Zo werkten we bijvoorbeeld samen met TNO, biotechnologiebedrijf Galapagos en LACDR

(Universiteit Leiden) vanuit het project Mechpath aan een proefdiervrij AI-model dat helpt voorspellen hoe verschillende patiënten reageren op geneesmiddelen. Ook werken we samen met Wageningen University, Danone en Nestlé voor de doorontwikkeling van een mensgericht darmmodel dat kan helpen bepalen of voedingsmiddelen veilig zijn voor mensen. Onderzoek dat nu nog vaak met dieren gebeurt: met dit project brengen we daar hopelijk verandering in.

Wat is het verschil tussen een onderzoek en een pilot?

Niet ieder onderzoeksproject zit in dezelfde fase. Daarom financieren we zowel grotere onderzoeken als kleinere pilotprojecten. Een onderzoek is vaak uitgebreider en richt zich op het ontwikkelen of verbeteren van proefdiervrije modellen. Een pilotproject is juist kleiner en korter, bedoeld om te testen of een nieuw idee kansrijk is. Juist die eerste stap is belangrijk: zo kunnen onderzoekers innovatieve proefdiervrije oplossingen sneller van idee naar praktijk brengen. Regelmatig zien we dat onderzoekers met behulp van de resultaten uit de pilotprojecten succesvol aanvragen doen bij grotere investeerders.

Een dier is geen gebruiksvoorwerp

Onze missie reikt verder dan alleen het uitbannen van dierproeven. Daarom hebben we in 2025 een belangrijke stap gezet richting écht diervrij onderzoek. In het voorwoord las u al dat bij sommige proefdiervrije modellen nog dierlijke materialen worden gebruikt.

Een bekend voorbeeld daarvan is foetaal kalfs serum (FCS): een stof die afkomstig is uit het bloed van ongeboren kalveren en veel wordt gebruikt om cellen te laten groeien in laboratoria. Dat wringt. Want als we werken aan wetenschap zonder dierenleed, moeten we ook kritisch kijken naar materialen waarvoor dieren lijden. Oók als die dieren officieel geen proefdier zijn.

We investeerden in 2025 €90.000 in elf projecten die onderzoekers helpen om alternatieven voor dierlijke materialen te ontwikkelen en testen. We ondersteunden onder meer een pilot rond diervrije luchtweg-organoïds, het diervrij maken van een onderzoeksgroep van het Amsterdam UMC en vruchtbaarheidsonderzoek zonder dierproeven én zonder dierlijke materialen. Daarmee stimuleren we niet alleen minder dierenleed, maar maken we mensgerichte modellen ook betrouwbaarder en beter reproduceerbaar.

We kondigden ook aan dat we vanaf 2026 een volgende stap zetten: we financieren geen onderzoek meer waarin foetaal kalfs serum wordt gebruikt. Daarmee kiezen we bewust voor onderzoek dat niet alleen proefdiervrij is op papier, maar ook écht diervrij in de praktijk.

KORTOM: IN 2025 POSITIONEERDEN WE ONS ALS VOORTREKKER VAN ÉCHT DIERVRIJ ONDERZOEK.

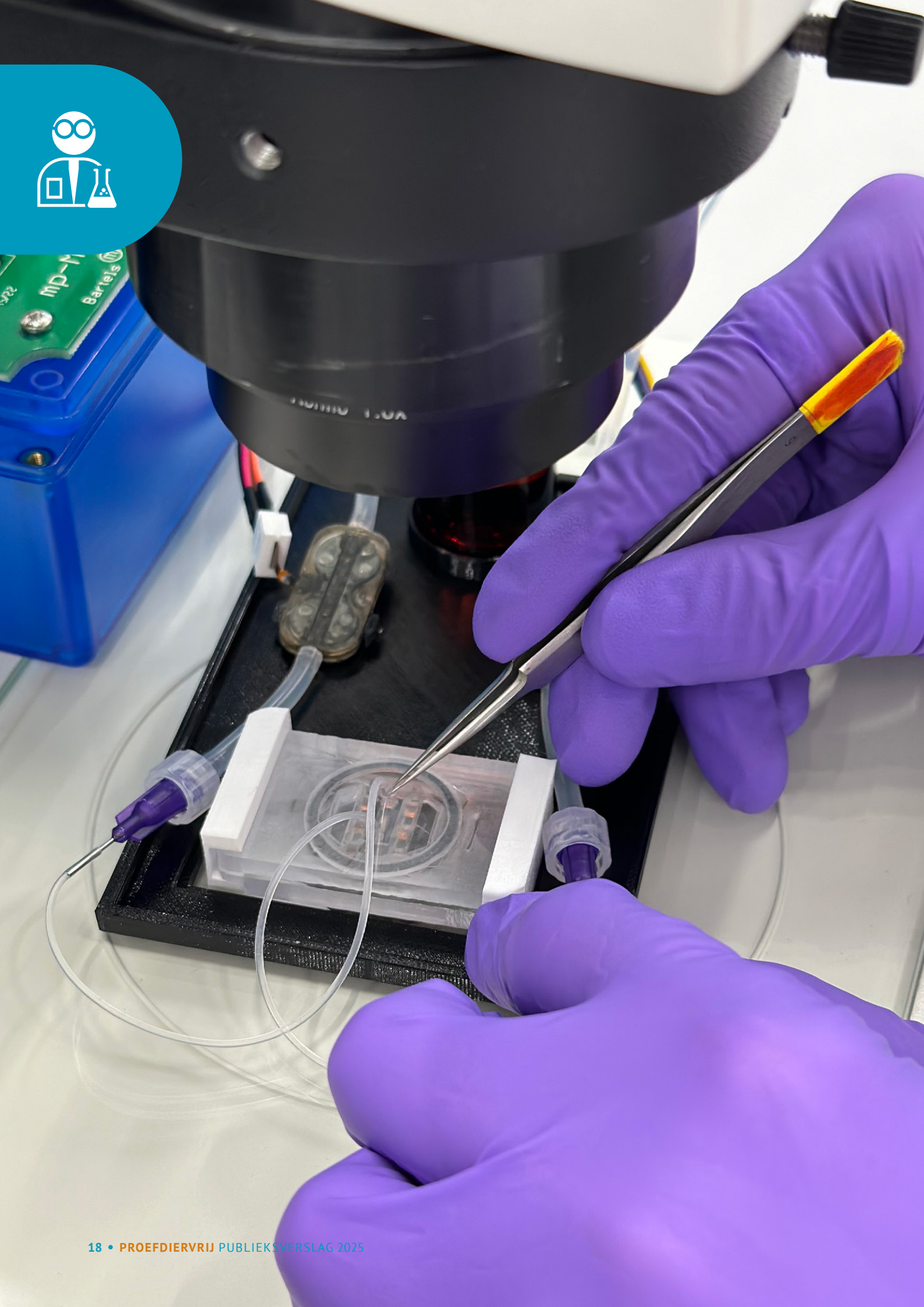
Proefdiervrij en diervrij is niet hetzelfde

Die twee klinken misschien hetzelfde, maar in de wetenschappelijke praktijk is er een wezenlijk verschil. Bij proefdiervrij onderzoek worden geen dieren gebruikt als proefobject. Bij diervrij onderzoek gaat het verder: daarin worden ook geen dierlijke materialen gebruikt (zoals foetaal kalfs serum). Geen dieren als proefobject, én geen dieren als grondstof.

Voor ons is dat onderscheid essentieel. Want als we écht streven naar een wereld zonder dierenleed in de wetenschap, dan moeten we ook kritisch kijken naar wat er in het lab gebruikt wordt, ook als dat officieel buiten de definitie van 'dierproef' valt. Een dier dat lijdt voor wetenschappelijk materiaal, is een dier te veel.

**€90.000 VOOR
11 PROJECTEN
DIERVRIJ ONDERZOEK**

Meer vertrouwen: laten zien dat proefdiervrije wetenschap werkt

Een proefdiervrij model kan nog zo innovatief zijn, maar als onderzoekers, bedrijven, beleidsmakers of het publiek er onvoldoende vertrouwen in hebben, verandert er uiteindelijk weinig. Daarom zetten we ons niet alleen in voor de ontwikkeling van nieuwe proefdiervrije methoden, maar ook voor vertrouwen in die methoden.

Proefdiervrij Event 2025

Een van de belangrijkste activiteiten binnen dit pad was het Proefdiervrij Event dat we in 2025 organiseerden. Tijdens dit event brachten we wetenschappers, bedrijven, startups en andere betrokkenen samen om te laten zien wat er al mogelijk is zonder dierproeven.

Het event werd bezocht door 120 deelnemers en kreeg van bezoekers gemiddeld een 8,25. Vooral de innovatiepitches, de presentatie van SBMatrices en de Proefdiervrij Venture Challenge werden hoog gewaardeerd. Dat laat zien dat er behoefte is aan het

inhoudelijke gesprek over proefdiervrije innovaties en de weg naar toepassing in de praktijk.

Ook de verbinding met het bedrijfsleven kreeg een belangrijke impuls. Een van de doelen uit ons impactplan was om tien bedrijven en startups actief bij het event te betrekken. Dat doel was ambitieus, dachten we, maar hebben we gewoon gehaald! Bovendien kwam er ook nog een concrete vervolgtlijn uit het event. Naar aanleiding van het evenement is er overleg geweest over een mogelijke samenwerking met CORPUS. CORPUS zag eerst niet direct de link met Proefdiervrij, maar na het gesprek werd die duidelijker. Dat laat meteen zien waar onze communicatieve uitdaging zit: we moeten simpeler uitleggen wat proefdiervrij onderzoek betekent voor menselijke gezondheid.

Dream3D Lab

Vertrouwen groeit ook wanneer proefdiervrije innovaties wetenschappelijke erkenning krijgen. Een mooi voorbeeld daarvan is het Dream3D Lab van het Prinses Máxima Centrum. Dit onderzoeksteam ontwikkelde een proefdiervrij model voor onderzoek naar een agressieve hersentumor bij kinderen: Diffuus Midlijn Glioom. Het model – een hersenstamtumor in een schaalpje – werd gepubliceerd in [Nature Cancer](#), een van de meest toonaangevende wetenschappelijke tijdschriften ter wereld. Wij ondersteunden dit onderzoek financieel. Zulke erkenning laat zien dat proefdiervrije wetenschap niet alleen mogelijk is, maar ook internationaal serieus genomen wordt.

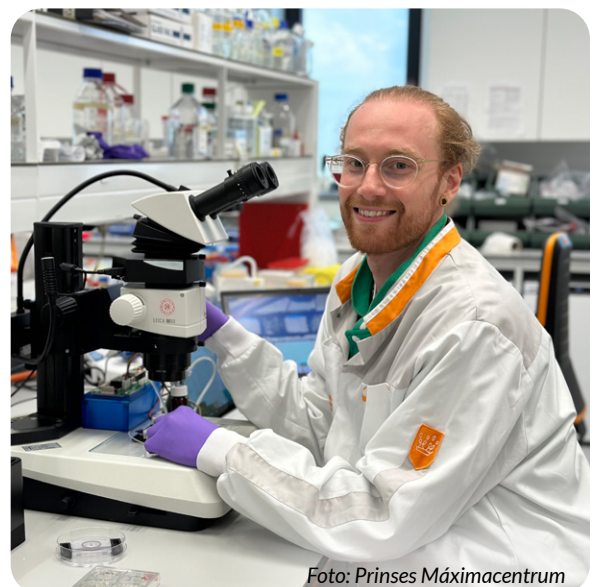

Foto: Prinses Máximacentrum

Onderzoekers van morgen

Daarnaast investeren we in de onderzoekers van morgen. Onze medewerker wetenschap en innovatie Lianne de Vor gaf in 2025 ongeveer dertig colleges aan hogescholen en universiteiten. Tijdens deze colleges ontdekken studenten wat er al mogelijk is binnen proefdiervrije wetenschap. Vaak horen zij dit voor het eerst. Veel studenten weten bijvoorbeeld niet dat negen op de tien medicijnen die positief testen op dieren, uiteindelijk niet werken voor mensen. Door feiten, voorbeelden en praktijkervaringen te delen, groeit het bewustzijn én het vertrouwen in proefdiervrije methoden.

Ook helpen we jonge onderzoekers om hun weg te vinden binnen proefdiervrije wetenschap. We koppelen studenten aan onderzoekers uit ons netwerk en laten zien dat ze bij ons terecht kunnen voor kennis, ondersteuning en financiering. Zo bouwen we mee aan een nieuwe generatie wetenschappers die niet automatisch denkt in dierproeven.

Delen en meetbaar maken

Vertrouwen groeit bovendien wanneer mensen zien dat zij niet alleen staan. Daarom bouwden we verder aan de Animal Free Gallery, een LinkedIn community van professionals die proefdiervrije successen met elkaar delen. De groep groeide in 2025 naar 143 leden. Onderzoekers, ondernemers en andere betrokkenen inspireren elkaar daar met voorbeelden van innovaties, samenwerkingen en doorbraken. Zo ontstaat een steeds zichtbaarder beeld van een wetenschappelijke wereld waarin dierproeven niet langer vanzelfsprekend zijn.

Om die ontwikkeling ook meetbaar te maken, werken we samen met TNO aan de Proefdiervrij Monitor. Met deze monitor willen we inzicht geven in de verhouding tussen onderzoek met proefdieren en proefdiervrij, mensgericht onderzoek binnen de biomedische en biotechnologische wetenschap. De ontwikkeling liep in 2025 vertraging op door technische uitdagingen, maar wordt in 2026 voortgezet en gepubliceerd in 2027.

Vertrouwen zorgt voor verandering

Al deze voorbeelden laten hetzelfde zien: vertrouwen ontstaat wanneer mensen zien dat proefdiervrije wetenschap werkt. Wanneer onderzoekers resultaten boeken. Wanneer studenten kennismaken met nieuwe mogelijkheden. Wanneer bedrijven aansluiten. En wanneer successen zichtbaar worden gedeeld. Zo groeit stap voor stap het vertrouwen dat nodig is om dierproeven uiteindelijk te vervangen.

Die beweging zagen we ook terug in ons onderzoek. Het vertrouwen dat dierproeven niet nodig zijn voor goed, mensgericht onderzoek steeg van 42% naar 47%. Een mooie ontwikkeling die laat zien dat steeds meer mensen zien dat het anders kan.

Meer gebruik: **zorgen dat innovaties ook echt in de praktijk landen**

We zijn trots op alle onderzoeken en pilots die we steunen en op het groeiende vertrouwen in proefdiervrije wetenschap. Tegelijkertijd weten we ook: een innovatie maakt pas écht verschil als die gebruikt wordt in de praktijk. Daarom is het derde pad uit ons impactplan zo belangrijk: meer gebruik van proefdiervrije innovaties.

Een goed idee in het lab is namelijk pas het begin. Want hoe vernieuwend een proefdiervrij model ook is: als het uiteindelijk niet gebruikt wordt door onderzoekers, bedrijven of toezichthouders, verandert er voor dieren alsnog weinig. Daarom richten we ons steeds meer op de volgende stap: zorgen dat proefdiervrije innovaties ook echt hun weg vinden naar de praktijk.

Zoals u al eerder las betekent dat in de onderzoeksfase dat onderzoekers niet alleen moeten nadenken over hun wetenschappelijke resultaten, maar ook over toepasbaarheid. Kan een model gebruikt worden door andere laboratoria? Is het schaalbaar? Begrijpen bedrijven hoe ze ermee kunnen werken? Juist die vertaalslag bepaalt of een innovatie uiteindelijk dieren kan vervangen.

Reproduceerbaarheid en validatie

Tussen een veelbelovende ontdekking en brede toepassing zit vaak nog een belangrijke stap. Nieuwe modellen moeten laten zien dat ze telkens opnieuw dezelfde resultaten opleveren. Ook moet worden aangetoond dat ze betrouwbaar genoeg zijn om bestaande dierproeven te vervangen. Dat proces noemen wetenschappers reproduceerbaarheid en validatie. Simpel gezegd: bewijzen dat een model niet één keer goed werkt, maar steeds opnieuw.

Juist daarbij spelen bedrijven een belangrijke rol. Veel proefdiervrije innovaties ontstaan aan universiteiten en onderzoeksinstellingen, maar bedrijven helpen vervolgens om deze modellen verder te testen, door te ontwikkelen en klaar te maken voor gebruik in de praktijk. Zij slaan vaak de brug tussen wetenschap en toepassing. Voor ons is de samenwerking met bedrijven dus van groot belang binnen dit pad van ons impactplan. Om die reden besteden we veel aandacht aan het opbouwen van relaties met bedrijven die deze transitie willen versnellen.

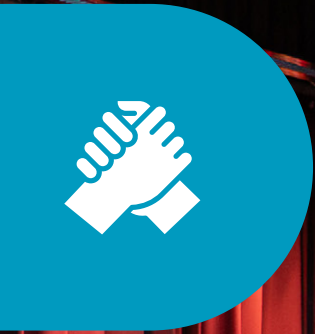
Stappen die we hebben gezet

Een mooie stap daarin was het Proefdiervrij Event, waar u in ons vorige hoofdstuk ook over heeft kunnen lezen. Daar brachten we onderzoekers, startups en bedrijven samen om kennis uit te wisselen en samen te werken aan proefdiervrije innovatie. In 2025 waren tien bedrijven aanwezig. Voor ons een belangrijk signaal dat ook het bedrijfsleven steeds vaker kansen ziet in proefdiervrije wetenschap.

Ook via de Proefdiervrij Venture Challenge helpen we onderzoekers om hun innovaties verder te brengen. Deze business bootcamp ondersteunt veelbelovende proefdiervrije innovaties bij de stap van onderzoek naar praktijk. Onderzoekers leren hoe zij hun wetenschappelijke bevindingen kunnen doorontwikkelen tot een start-up of toepasbaar product. Daarmee vergroten we de kans dat nieuwe modellen niet op de plank blijven liggen, maar daadwerkelijk gebruikt gaan worden.

HeartSmart won deze jubileum editie. Zij werken aan een proefdiervrij hartmodel voor onderzoek naar fibrose: het stijf worden van hartweefsel waardoor het hart niet meer goed kan kloppen. Met het prijzengeld van €25.000 kan het team deze innovatieve methode verder ontwikkelen en dichterbij brede toepassing brengen.

***Samen sterker:* wetenschap, bedrijven en politiek**

Een toekomst zonder dierproeven kunnen we niet alleen bereiken. Daarvoor hebben we wetenschappers nodig die nieuwe methoden ontwikkelen, bedrijven die innovaties verder brengen, beleidsmakers en politici die ruimte maken voor verandering en burgers die laten zien dat de samenleving klaar is voor een andere manier van onderzoek doen.

Samen staan we letterlijk sterker. Daarom brengen we al deze werelden samen. Niet alleen om kennis te delen, maar ook om elkaar verder te helpen. Want juist door samenwerking ontstaat beweging.

Nieuws op Europees niveau

Zo kwam er in 2025 vanuit Europa twee keer goed nieuws voor proefdiervrije wetenschap. Zo werd besloten dat chemische stoffen niet langer voor iedere afzonderlijke toepassing opnieuw getest hoeven te worden. In plaats daarvan hoeft een stof nog maar één keer getest te worden. Een belangrijke stap die het aantal dierproeven in Europa kan verminderen.

Ook proefdiervrije innovaties kregen voor het eerst een plek op de officiële [wetenschapsagenda van de Europese Unie](#): de ERA Policy Agenda 2025–2027. Deze agenda richt zich onder andere op het ontwikkelen en toepassen van onderzoeksmethoden zonder proefdieren, de zogenoemde New Approach Methodologies (NAMs). Dat juist deze innovatieve, mensgerichte methoden nu expliciet worden opgenomen in Europees beleid, laat zien dat proefdiervrije wetenschap steeds serieuzer wordt genomen.

Nederland krijgt hierin een hoofdrol als mede-voorzitter. Dat betekent dat we niet alleen meedoen, maar ook meebeslissen over hoe deze actie wordt ingericht.

Landelijke politiek

Op landelijk niveau zagen we ook beweging in de politiek. Er werd besloten dat overheidsgeld voor apenonderzoek vanaf 2026 stapsgewijs zou verschuiven naar proefdiervrij onderzoek. In 2030 zou het volledige bedrag van €12,5 miljoen naar onderzoek zonder dieren gaan. Een belangrijke stap, die liet zien dat verandering mogelijk is wanneer wetenschap, politiek en maatschappij samen optrekken.

Tegelijkertijd zagen we ook hoe kwetsbaar verandering kan zijn. Begin 2026 werd een motie aangenomen waardoor subsidie voor het BPRC alsnog ingezet mag blijven worden voor apenonderzoek. Een gemiste kans. Juist overheidsgeld zou wat ons betreft moeten gaan naar onderzoek dat klaar is voor de toekomst en beter aansluit op de mens. Voor ons onderstreept dit opnieuw hoe belangrijk het is om te blijven bouwen aan draagvlak, samenwerking en zichtbaarheid voor proefdiervrije wetenschap.

We hebben elkaar nodig

Echte verandering ontstaat niet doordat één partij harder roept dan de rest. Echte verandering ontstaat wanneer wetenschap, bedrijven, politiek en samenleving samen in beweging komen. Met uw hulp blijven wij ons daar iedere dag voor inzetten.

Bereik en bekendheid

NAAMSBEKENDHEID

3/5

3 op de 5 Nederlanders herkent Proefdiervrij zodra ze onze naam zien

#8

8e plek van 22 dierenbelangenorganisaties (puur op naamsbekendheid)

47%

47% gelooft dat dierproeven niet nodig zijn voor testen (+5% t.o.v. 2024)

WEBSITE & E-MAIL

63.561

website bezoekers

Een daling ten opzichte van vorig jaar die we verderop toelichten.

82.198

Algemene nieuwsbrief

mensen ontvangen maandelijks onze nieuwsbrief

324

Wetenschappelijke nieuwsbrief

wetenschappers staan ingeschreven voor onze wetenschappelijke nieuwsbrief

PR-PUBLICATIES

Miljoenen mensen bereikt via

55

Online publicaties

@

463

Social media mentions

SOCIAL MEDIA

Totaal aantal volgers

68.913

Bereik nam met

42% toe

Zichtbaarheid: meer mensen laten zien dat het anders kan

Proefdiervrije wetenschap groeit. Maar als mensen niet weten dat dierproeven nog steeds plaatsvinden, en dat het inmiddels anders kan, verandert er uiteindelijk weinig. Daarom is communicatie voor ons geen “extraatje”, maar een essentieel onderdeel van onze missie.

In 2025 zetten we sterk in op zichtbaarheid, bewustwording en persoonlijke verhalen. Niet alleen om meer mensen te bereiken, maar vooral om meer mensen mee te nemen in de verandering richting proefdiervrije wetenschap.

Uit onderzoek bleek dat steeds meer mensen Proefdiervrij kennen. Onze geholpen naamsbekendheid bleef stabiel op 59%. Tegelijkertijd zagen we ook dat nog niet iedereen precies weet wat we concreet doen. Juist daarom gingen we ons verhaal gelaagder vertellen: niet alleen aandacht voor het probleem,

maar ook voor de oplossing en de vooruitgang die al wordt geboekt.

We hebben ook gezien dat persoonlijke en échte content werkt. Content waarin echte mensen en dieren centraal stonden, zorgde voor meer betrokkenheid en interactie. Vooral video werkte goed: korte reels, behind-the-scenes-content, straatinterviews en verhalen over voormalig proefhond Lola bereikten niet alleen onze volgers, maar ook veel nieuwe mensen. Daarom is dat de belangrijkste lijn geweest in 2025. Uiteraard nemen we dit ook mee in 2026.

Proefdiervrij op televisie

De aflevering van het RTL-programma *Briljante Breinen* (later *Knappe Koppen*) waarin aandacht was voor proefdiervrije wetenschap, werd in 2025 meerdere keren herhaald. Daarmee bereikten we opnieuw ruim 300.000 mensen.

In de uitzending zagen kijkers hoe onderzoekers werken met menselijke cellen en mini-organen om onderzoek te doen zonder proefdieren. Zulke voorbeelden laten zien dat proefdiervrije wetenschap geen verre toekomstmuziek meer is, maar nu al gebeurt.

1 OP DE 8 CAMPAGNE

In de zomer lanceerden we de landelijke 1-op-de-8-campagne. De boodschap was confronterend, maar belangrijk: **slechts één op de acht proefdieren komt levend uit het laboratorium.**

Met het Rad van Dierenleed maakten we zichtbaar wat vaak verborgen blijft. Via podcasts, radio, televisie, snelwegreclame, winkelcentra en landelijke kranten bereikten we miljoenen mensen met deze boodschap.

Radio
**RUIM
2,2 MILJOEN BEREIK**

TV & schermcampagnes
**RUIM
8 MILJOEN BEREIK**

Podcasts
**200.000
LUISTERAARS**

Lola als gezicht van verandering

Voormalig labhond Lola groeide in 2025 uit tot een herkenbaar gezicht van onze missie. Haar verhaal maakte zichtbaar waar proefdierlijke wetenschap uiteindelijk over gaat: dieren zijn geen onderzoeksobjecten, maar levende wezens met gevoel en karakter.

Website

Het websiteverkeer daalde het afgelopen jaar. Niet gek met de opkomst van AI en de snippets die u op Google ziet. Wel zien we dat de bezoekers die op de website belanden kwalitatief beter zijn. Dit past in een algemene, wereldwijde trend: bezoekers van een website, mensen op social media platform en/of mensen die een nieuwsbrief lezen, klikken minder snel weg en blijven dus langer hangen. Wel leert het ons dat we gericht en relevanter moeten communiceren, in plaats van breder. En zorgen we

ervoor dat lezers minder hoeven door te klikken, maar geven we direct alle informatie op de kanalen zelf (zoals in een e-mail, op social media, etc).

We behaalden dan niet alle vooraf gestelde aantallen, maar de betrokkenheid nam wél toe. Dat geldt ook voor het begrip dat onze lezers gemiddeld gezien hadden van de noodzaak om te strijden voor een proefdiervrije wetenschap.

PR & media-inkoop

In 2025 behaalden we ons PR-doel: we realiseerden 51 media-vermeldingen, waar we er 50 hadden gepland. Daar zijn we blij mee. Tegelijkertijd zagen we dat deze zichtbaarheid vooral voortkwam uit een aantal sterke piekmomenten gedurende het jaar. PR was nog te afhankelijk van actuele gebeurtenissen en kansen die zich aandienen. Als er een goede aanleiding was, konden we snel schakelen. Maar structureel zelf onderwerpen agenderen bij media lukte nog niet goed genoeg.

Goede PR vraagt tijd en aandacht. Relaties met journalisten opbouwen, verhalen ontwikkelen en kansen opvolgen lukt het best wanneer daar structureel ruimte voor is. In 2025 was die capaciteit beperkt, waardoor niet alle kansen konden worden benut.

Wat goed werkte, waren opiniestukken en inhoudelijke bijdragen aan het publieke debat. Vooral wanneer onze directeur Debby duidelijk stelling kon innemen of ontwikkelingen kon duiden, zagen we dat media daar interesse in hadden. Zij kan nuance brengen, maar ook stevig zeggen waar we voor staan. Dat werkt goed.

Hoopvolle verhalen over proefdiervrije innovaties vinden lastiger hun weg naar de media. Terwijl juist die verhalen laten zien dat verandering mogelijk is. Voor ons een belangrijke les: deze verhalen moeten niet alleen wetenschappelijk interessant zijn, maar ook duidelijk maken waarom ze nú relevant zijn, wat er op het spel staat, wie het raakt en waarom mensen er iets van zouden moeten weten.

Media-inkoop (betaalde zichtbaarheid) heeft soms geholpen waar redactionele (gratis) aandacht niet

lukte. Zoals met een **brandbrief** van wetenschappers over de noodzaak van proefdiervrije innovatie waarmee we ongeveer 1,9 miljoen mensen bereikten. Die media-inkoop konden we doen met uw hulp als donateur, waarvoor dank.

Het is natuurlijk fijn dat er de mogelijkheid bestaat voor media-inkoop en dat dit in te zetten is indien nodig. Tegelijkertijd moeten we intern scherp blijven op de vraag: wat is betaalde zichtbaarheid en wat is echte redactionele aandacht?

Voor 2026 ligt er een duidelijke kans. We hebben meer dan genoeg relevante verhalen te vertellen. De uitdaging zit vooral in het maken van scherpe keuzes: welk verhaal vraagt om een opiniestuk, welk onderwerp past beter bij een interview of achtergrondartikel, en welke verhalen vertellen we juist via onze eigen sociale media kanalen? Met een meer strategische PR-aanpak willen we onze thema's – zoals mensgerichte wetenschap, validatie en concrete proefdiervrije innovaties – nog steviger op de maatschappelijke agenda zetten.

Verhalen die blijven hangen

Verandering ontstaat niet vanzelf. Achter iedere stap richting proefdiervrije wetenschap zitten mensen die andere keuzes durven maken. Onderzoekers die nieuwe methoden ontwikkelen. Studenten die kritische vragen stellen. Donateurs die blijven steunen. Partners die hun beleid aanpassen. En supporters die hun eigen netwerk inzetten om geld op te halen voor proefdiervrij onderzoek. Samen laten zij zien dat verandering al gebeurt. Niet in één grote klap, maar doordat steeds meer mensen besluiten: *het kan anders.*

Het verhaal van Sylwia

Dankzij donateurs konden we ook dit jaar steun bieden aan vele studenten. Zo hebben we onder andere de thesis kunnen sponsoren van Sylwia Czukiewska. Tijdens haar promotieonderzoek onderzocht Sylwia hoe gezonde menselijke eicellen zich ontwikkelen – een cruciaal proces voor vruchtbaarheid.

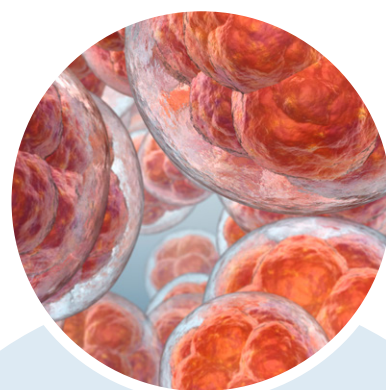
Ze bracht in kaart welke factoren invloed hebben op de ontwikkeling van menselijke eicellen en koos daarbij bewust voor een volledige diervrije aanpak met menselijke modellen. Ze ontwikkelde modellen in kweekschalmpjes, speciaal voor menselijke eicellen.

Wat haar onderzoek extra bijzonder maakt, is wat het zichtbaar maakte: menselijke eicellen gedragen zich wezenlijk anders dan die van muizen. Door haar resultaten te vergelijken met bestaand onderzoek uit proefmuizen, liet Sylwia zien dat diermodellen de menselijke situatie lang niet altijd goed representeren. Hiermee hoopt ze andere onderzoekers te inspireren om over te stappen op mensgerichte modellen.

Door haar onderzoek mensgericht te benaderen heeft Sylwia een directe besparing van naar schatting zo'n 700 muizenlevens opgeleverd. Maar haar impact gaat verder dan dat. Ze laat zien dat wetenschappers zélf verandering in gang kunnen zetten door kritisch te kijken naar bestaande methoden en te kiezen voor mensgerichter onderzoek.

Een keuze die niet vanzelfsprekend is, maar wel laat zien hoe wetenschap stap voor stap kan veranderen – door mensen die durven vragen: kan het ook anders?

Meer weten over Sylwia en haar onderzoek? [U leest het hier >](#)

“ DOOR HAAR ONDERZOEK MENSGERICHT TE BENADEREN HEEFT SYLWIA EEN DIRECTE BESPARING VAN NAAR SCHATTING ZO'N 700 MUIZENLEVEN OPGELEVERD. ”

“ALS IK MET MENSEN AAN DE PRAAT RAAK OVER MIJN HONDEN, DAN HOOR IK NEGEN VAN DE TIEN KEER DAT ZE NIET GELOVEN DAT ER NOG STEEDS PROEVEN OP BEAGLES WORDEN GEDAAN.”

Het verhaal van Lola en Mascha

Toen Mascha besloot ex-lab hond Lola in huis te nemen wist ze dat dat niet makkelijk zou zijn. Lola is de tweede hond die ze het leven teruggeeft. Honden die uit een laboratorium komen, hebben vaak weinig van het gewone leven meegemaakt. Alles is nieuw: wandelen, spelen, geluiden in huis, andere mensen en zelfs simpele dingen zoals een bank of gras onder hun poten.

Toch gaf Mascha Lola die kans. Met geduld, liefde en enorm veel toewijding hielp ze haar stap voor stap wennen aan een leven buiten het lab. Van proefdier naar huisdier. Een keuze die niet alleen mooi is, maar ook ongelooflijk bijzonder. Ook gaat ze het gesprek aan met anderen: “Als ik met mensen aan de praat raak over mijn honden, dan hoor ik negen

van de tien keer dat ze niet geloven dat er nog steeds proeven op beagles worden gedaan.”

Mascha noemt zichzelf een beetje activistisch en is maar wat trots op haar Lola: “nu zit het actievoeren in de familie: want Lola is hét gezicht van de nieuwe campagne van Proefdiervrij!”

Meer weten over Mascha en Lola?

[U leest het hier >](#)

Het verhaal van Peter-Hans

Voor Peter-Hans van der Nat, directeur van Stichting Universitas, draait impact om samenwerken aan een betere toekomst – voor mens én dier. Daarom ondersteunt Stichting Universitas sinds 2022 de Proefdiervrij Venture Challenge.

De stichting zet zich in voor initiatieven op het gebied van wetenschap, maatschappelijke hulp en dierenwelzijn. Juist de combinatie van innovatie en concrete verandering spreekt Peter-Hans aan in de Venture Challenge. Want goede ideeën in het lab zijn belangrijk, maar ze moeten uiteindelijk ook écht gebruikt gaan worden.

“We zijn trots dat we de Proefdiervrij Venture Challenge inmiddels voor het vijfde jaar op rij ondersteunen,” vertelt hij. “Dit project geeft innovatieve onderzoekers de kans om mee te bouwen aan een betere toekomst.”

De keuze van Stichting Universitas laat zien dat proefdiervrije wetenschap steeds breder gedragen wordt. Niet alleen door onderzoekers en donateurs, maar ook door organisaties die bewust willen investeren in de wetenschap van morgen.

“DIT PROJECT GEEFT INNOVATIEVE ONDERZOEKERS DE KANS OM MEE TE BOUWEN AAN EEN BETERE TOEKOMST.”

Het verhaal van Sonja

Sonja Tepper loopt al jarenlang de Nijmeegse Vierdaagse voor Proefdiervrij. In 2025 liep ze voor de zevende keer (!) namens de proefdieren mee. Vier dagen lang, iedere dag 40 kilometer wandelen. Een enorme prestatie, gedreven door één overtuiging: het moet anders kunnen.

Als groot dierenvriend én zorgmedewerker ziet Sonja dagelijks hoeveel behoefte er is aan betere behandelingen en nieuwe medicijnen. Maar tegelijkertijd gelooft ze dat dieren daar niet de dupe van mogen worden. Juist daarom zet ze zich al jaren in voor proefdiervrije wetenschap. “Wij mensen zijn nou eenmaal geen muizen,” vertelt ze. “We moeten sneller tot oplossingen komen, zonder dierenleed.”

Met haar sponsoracties haalde Sonja al duizenden euro's op voor proefdiervrij onderzoek. Maar

misschien nog belangrijker: onderweg gaat ze steeds opnieuw het gesprek aan met andere wandelaars. Met haar konijnen-t-shirt en QR-code op haar rugzak maakt ze proefdiervrije wetenschap zichtbaar voor mensen die er normaal misschien nooit over nadenken.

Sonja laat zien dat je geen wetenschapper hoeft te zijn om verschil te maken. Soms begint verandering gewoon met iemand die besluit letterlijk in beweging te komen.

“**WAT IK GOED VIND, IS DAT DE AANPAK NIET ACTIVISTISCH IS, MAAR ECHT DE OORZAAK AANPAKT. IK WERD EERST ZELF DONATEUR EN TOEN IK BIJ DE 4DAAGSE ALLEMAAL GOEDE DOELEN VOORBIJ ZAG KOMEN, DACHT IK: DAAR MOETEN JULLIE TUSSEN!**”

Giulia Moreni ontwikkelde met organoids (mini-orgaantjes gekweekt in het lab) een proefdiervrije en mensgerichte manier om virussen te bestuderen.

Eilidh Weinberg schakelde van huidtherapeut naar Rijkstrainee bij de overheid, waar ze een financiële routekaart ontwikkelde die onderzoekers sneller toegang geeft tot subsidies voor proefdiervrije innovaties.

Aram de Haas helpt als duurzaamheidscoördinator bij Amsterdam UMC onderzoekers om foetaal kalfsserum in te ruilen voor mensgerichte methoden en verlaagt zo de drempel naar écht diervrij onderzoek.

Anke werkt als fondsenwerver bij Proefdiervrij én schenkt zelf omdat ze van binnenuit ziet waar elke euro naartoe gaat en wat dat voor dieren betekent.

Dutch Cell Dogs koppelt ex-proefdieren en asielhonden aan mensen in detentie, zodat mens en dier elkaar helpen aan een nieuw begin.

Leonie en Ingrid vangen ex-proefhonden op via Stichting Shhh en begeleiden hen met geduld en liefde naar een leven buiten het lab.

Thomas Bronsgeest meldde zich bij ons als vrijwilliger en deed literatuuronderzoek naar proefdiervrije innovaties.

Team HeartSmart won de Proefdiervrij Venture Challenge 2025 met een baanbrekend diervrij hartmodel dat 95 procent minder materiaal nodig heeft dan traditionele methoden en dat volledig vrij is van dierlijk materiaal.

HET VERHAAL VAN... U!

We zouden een boek kunnen vullen met alle mooie mensen die iets betekenen en meehelpen in de beweging naar een proefdiervrije wereld. Tegelijkertijd kennen we niet ieders persoonlijke verhaal of motivatie.

Maar we weten wel: iedere bijdrage maakt verschil. Daarom willen we ook u bedanken voor uw bijdrage!

Vindt u het leuk om uw verhaal met ons te delen? Wat u raakt in onze missie?

Deel het gerust met onze collega Suzanne via vanleeuwen@proefdiervrij.nl. Vinden we leuk!

Zo haalden wij in 2025 geld op

Omdat we bestaan dankzij u en alle andere donateurs, vinden we het belangrijk om open en duidelijk te laten zien wat we met dat vertrouwen doen. Iedere donatie – groot of klein – helpt ons om proefdiervrije wetenschap verder te brengen. Daar zijn we enorm dankbaar voor!

In 2025 ontvingen we in **totaal € 3.651.814 aan inkomsten**. Over de hele linie bekeken, hebben we de doelen op inkomsten in 2025 gehaald. En daar zijn we iedere donateur ontzettend dankbaar voor. Hieronder ziet u waar dat geld vandaan kwam.

€ 1.975.169
PARTICULIEREN TOEZEGGINGEN

337

NIEUWE PERIODIEKE
SCHENKERS VOOR
MINIMAAL VIJF JAAR

€ 278.250
GIFTEN VAN STICHTINGEN
EN VERENIGINGEN

€ 321.780
GIFTEN VAN PARTICULIEREN

€ 1.077.196
NALATENSCHAPPEN

WE ZIJN ENORM BLIJ MET ONZE SCHENKERS!

Wist u dat u als periodieke schenker Belastingvoordeel hebt?

Met een periodieke schenking kunt u vaak voordeliger geven. Legt u uw gift voor minimaal vijf jaar vast, dan krijgt u vaak een deel van uw schenking terug via de Belastingdienst.

Grote gift van Stichting Abri voor Dieren

In 2025 ontvingen we tweemaal een grote gift van Stichting Abri voor Dieren. De eerste gift besteedden we aan het 'Multi-organ-on-a-chip-project' van assistent-professor Bas van Balkom (onderzoeker UMC Utrecht). Samen met zijn team onderzoekt hij op een proefdierlijke manier hoe diabetes menselijke organen zoals de nieren, alvleesklier en lever beïnvloedt. De tweede gift hebben we besteed aan het onderzoeksproject Vasculink van onderzoeker Henrique Pinto. Samen met zijn onderzoeksteam ontwikkelt Henrique een mensgericht en dus proefdierlijk neurovasculaire eenheid-op-een-chip model voor het bestuderen van neurovasculaire stoornissen bij Alzheimer om zo de ontwikkeling van medicijnen te versnellen. Deze beide innovatieve onderzoeksmethodes besparen niet alleen dierenlevens, maar geven ook betrouwbaardere informatie voor de mens; de onderzoeksmodellen zijn namelijk gebaseerd op cellen van mensen.

Nalatenschappen

Een nalatenschap is misschien wel de meest persoonlijke gift die iemand kan geven. Door Proefdierlijk op te nemen in uw testament, zorgt u er zelfs na uw leven voor dat dieren beschermd worden en dat de wetenschap een menselijker pad volgt. Het is een onderwerp waar we bewust en zorgvuldig mee omgaan, want we begrijpen dat dit voor iedereen anders voelt en een heel persoonlijke afweging is.

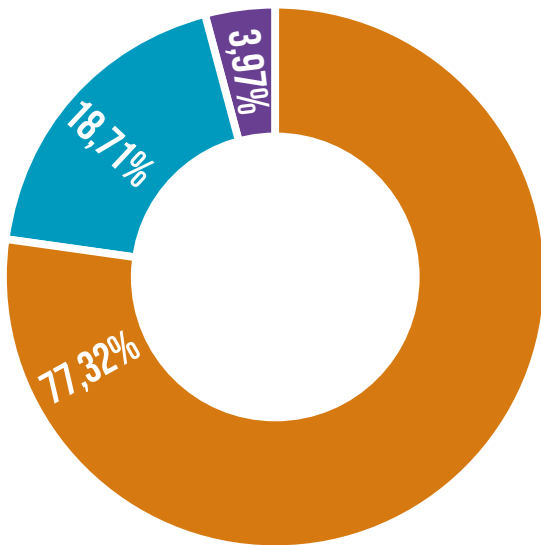

Toch merken we dat steeds meer mensen nadenken over hoe ze iets blijvends achter kunnen laten. En dat raakt ons. Naar aanleiding van onze social media campagne rondom nalatenschappen vroegen in 2025 maar liefst 55 mensen een **brochure** aan over nalaten aan Proefdierlijk – een record. Dat laat zien dat de wens om bij te dragen aan een proefdierlijke wereld verder reikt dan het hier en nu.

Waar ging het geld naartoe?

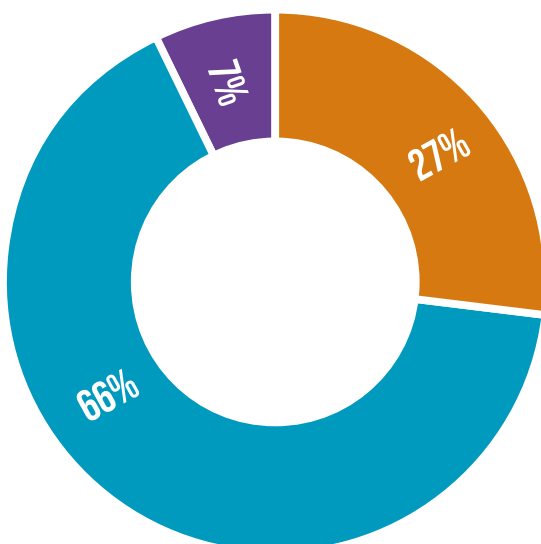
Iedere bijdrage helpt ons om concrete stappen te zetten richting proefdiervrije wetenschap. We gaan zorgvuldig om met iedere euro die we ontvangen. Daarom maken we bewuste keuzes in hoe we investeren in onderzoek, communicatie, fondsenwerving en organisatie. Zo zorgen we ervoor dat we vandaag impact maken én kunnen blijven bouwen aan verandering op de lange termijn.

In 2025 investeerden we onder andere in onderzoek naar proefdiervrije innovaties, het vergroten van vertrouwen in deze methoden en het stimuleren van toepassing in de praktijk. Ook werkten we aan bewustwording, samenwerking en het verder laten groeien van onze beweging.

DIT GAVEN WIJ UIT IN 2025:

- 77,32% *Rechtstreeks naar onze missie / Maatschappelijk doel*
- 18,71% *Fondsenwerving*
- 3,97% *Beheer en administratie*

DIT BESTEEDDEN WE IN 2025 AAN HET MAATSCHAPPELIJKE DOEL:

- 27% *Onderzoek*
- 66% *Voorlichting en bewustwording*
- 7% *Overig*

Wat maakte uw steun mogelijk?

Maar wat betekenen al die cijfers nou eigenlijk concreet?
Dankzij onze donateurs konden we in 2025 onder andere:

11
**PILOTPROJECTEN
ONDERSTEUNEN**

17 PHD STUDENTEN
GEHOLPEN

met financieren van hun thesis drukkosten

120 DEELNEMERS
SAMENBRENGEN

samenbrengen tijdens het Proefdiervrij Event

27
**ONDERZOEKEN
FINANCIEREN**

MEER DAN
3.569

studenten en onderzoekers bereiken*

WERKEN AAN MEER
VERTROUWEN ÉN GEBRUIK

van proefdiervrije innovaties

Wie dieper de details en de cijfers in wil duiken,
kan verder lezen in het [volledige jaarverslag](#).

*Dit getal bestaat uit de optelsom van het aantal studenten dat onze colleges volgden, wetenschappers die onze wetenschapsnieuwsbrief ontvangen en leden van onze LinkedIn community en LinkedIn groep.

TIJD VOOR MENSELIJKHEID

De toekomst is proefdiervrij.

Wat nemen we mee naar 2026?

In 2025 zetten we samen belangrijke stappen richting proefdiervrije wetenschap. Daarbij werd ook steeds duidelijker waar kansen liggen om onze missie nóg sterker, zichtbaarder en begrijpelijker te maken. In 2026 bouwen we daar met ons impactplan verder op voort.

We zien dat steeds meer mensen Proefdiervrij kennen. Tegelijkertijd merken we ook dat nog niet iedereen precies weet wat we doen en waarom dat zo belangrijk is. Daarom blijven we in 2026 niet alleen werken aan naamsbekendheid, maar juist ook aan inhoudsbekendheid. Ofwel, we willen duidelijker laten zien wat we concreet doen, waarom dat belangrijk is en wat we bereiken met uw steun.

Ons impactplan staat stevig en we gaan verder onze drie paden: meer ontwikkeling, meer vertrouwen en meer gebruik.

Validatie wordt een belangrijk speerpunt voor 2026. Dat betekent simpel gezegd dat onderzoeken moeten laten zien **dat proefdiervrije modellen betrouwbaar werken**. Want hoe vernieuwend een methode ook is, onderzoekers en bedrijven moeten erop kunnen vertrouwen dat de resultaten goed aansluiten op de mens. Juist dat vertrouwen is nodig om proefdiervrije modellen breder te gebruiken en dierproeven stap voor stap te vervangen.

Daarmee wordt ook steeds duidelijker dat proefdiervrije wetenschap niet alleen beter is voor dieren, maar vaak ook betere inzichten geeft voor de mens.

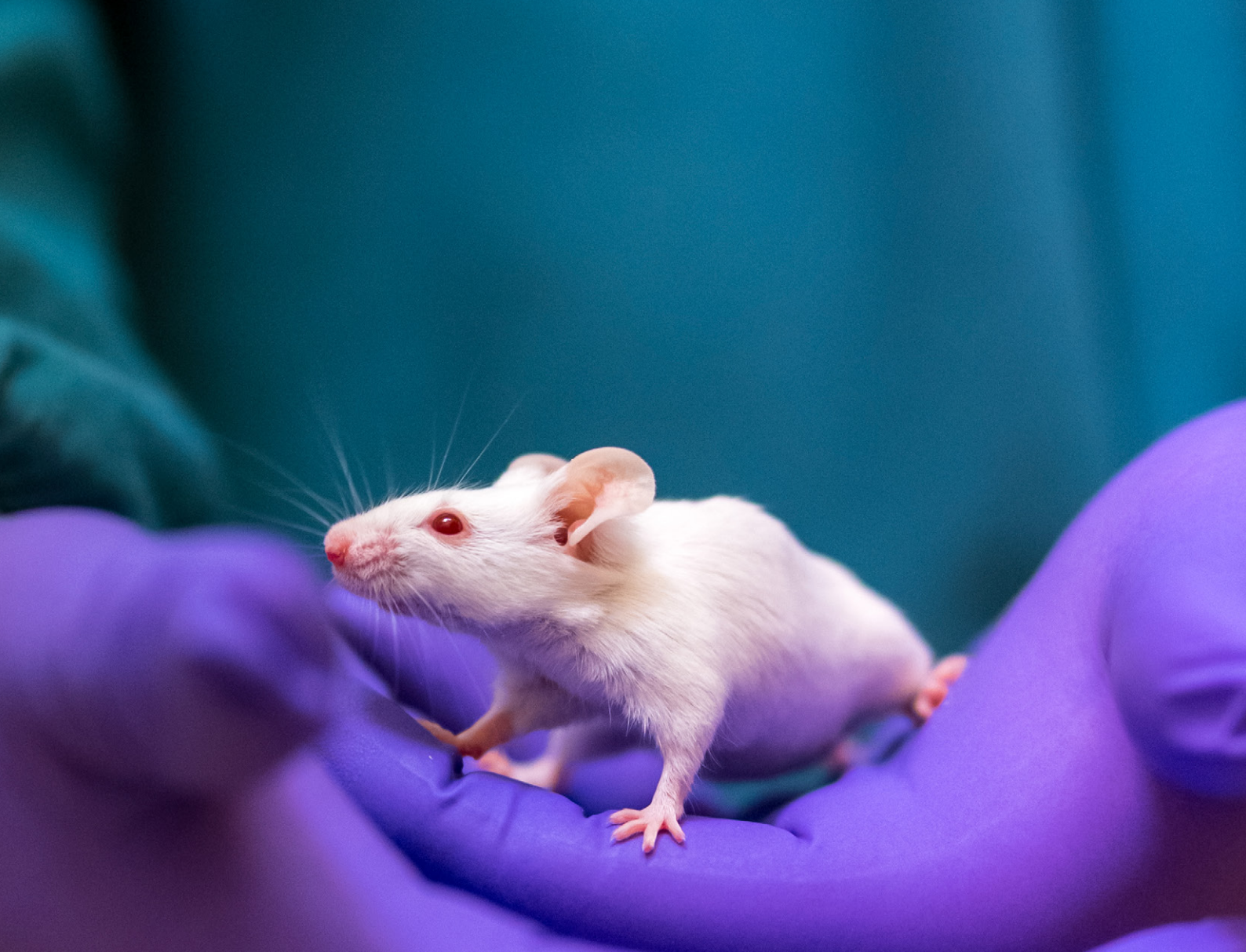
Ook blijven we bouwen aan écht diervrij onderzoek. We blijven onderzoekers stimuleren om niet alleen proefdiervrij, maar ook **zonder dierlijke materialen** te werken. Daarnaast geven we in onze communicatie steeds meer ruimte aan inspirerende voorbeelden die laten zien dat verandering al gebeurt. De boodschap blijft: het kan nu al anders en dat is beter voor dier én mens.

We zijn er nog niet. Maar we zien wel dat de beweging groeit.

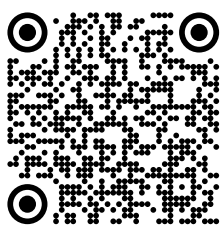
Steeds meer onderzoekers willen anders werken. Steeds meer donateurs maken dit mogelijk. En steeds meer mensen zien dat dierproeven niet meer vanzelfsprekend hoeven te zijn. Proefdiervrije wetenschap is niet langer alleen een idee voor de toekomst. Het gebeurt al. Het is nu nog zaak dat het de normaalste zaak van de wereld is. Het is tijd voor meer menselijkheid. De toekomst is proefdiervrij.

Dankzij u kunnen wij blijven bouwen aan die nieuwe standaard en maken we de droom van een proefdiervrije wereld, stap voor stap, werkelijkheid.

Met uw steun konden we in 2025 belangrijke stappen zetten richting een proefdiervrije wetenschap. Daar zijn we ontzettend dankbaar voor!

We hopen dat we ook dit jaar op uw steun mogen rekenen. Samen met u blijven wij strijden voor een moderne wetenschap zonder proefdieren.

www.proefdiervrij.nl/geld-doneren

Adres

Groot Hertoginnelaan 201
2517 ES Den Haag

Telefoon: +31 (0)70 306 2468
info@proefdiervrij.nl

Rekeningnummer Triodos:

IBAN: NL30TRIO0254649718
BIC: TRIONL2U

RSIN: 8084.43.811
KvK: 27183084